



معتقدان به امامت است.  
 مهدویت در عقل، فطرت، قرآن و  
 احادیث اهل بیت علیهم السلام جایگاهی  
 خاص دارد. مهم آن است که این  
 جایگاه برای بشریت امروز ترسیم  
 گردد.

#### نیاز به رهبری الهی

انسان نسبت به موضوع مهم  
 امامت و رهبری، در برابر یک سه راهی  
 قرار گرفته است.

۱. پذیرش امامت و رهبری  
 منصوب از سوی خدا و اولیای الهی؛
۲. پذیرش رهبری و فرماندهی  
 قدرتمندان ستمگر داخلی و خارجی؛

مهدویت استمرار نبوت و بقیة  
 امامت است. بنابراین تمام وظایفی که  
 شیعه در برابر امامت دارد، در مورد  
 آخرین راهنمای آسمانی هم بر عهده  
 اوست. تمام نیازهایی که بشریت به  
 رهبر آسمانی دارد، نسبت به ساحت  
 حضرت مهدی و امام زمان علیه السلام هم  
 صادق است.

عقیده شیعه درباره امام زمان علیه السلام  
 برای بسیاری از مردم جهان و حتی  
 برای برخی شیعیان در هاله‌ای از ابهام  
 قرار دارد، تبیین این عقیده بدون هر  
 گونه کاهش و افزایش وظیفه‌ای است  
 که بر عهده مبلغان گرامی و عموم

۳. اعلام بی‌نیازی از هر گونه پیشوا و رهبر زمینی و آسمانی.

راستی در این «سه راهی مرگ و زندگی» راه نجات و رهایی کدام است؟ آیا بشر می‌تواند بدون حاکم و سلطان و رئیس و زمامدار و امام و پیشوا زندگی اجتماعی خویش را اداره کند؟ آیا پذیرش و تسلیم در برابر کسانی که با قدرت نظامی یا قدرت تبلیغاتی و رسانه‌ای و یاب‌ه دلیل ترکیبی از قدرت اقتصادی و رسانه‌ای و نظامی بر سر نوشت جامعه حاکم می‌شوند، منطقی و معقول است؟

عقیده شیعه در مسئله امامت و از جمله در مورد امام زمان علیه السلام این است: امامت، مقامی آسمانی است که باید از سوی آفریننده هستی به کسی داده شود و پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله در عصر خویش دوازده پیشوای پس از خود را به جامعه بشری معرفی کرده است. ایمان در عالی‌ترین اوج، دانش در حد تأمین تمام نیازهای فکری، اخلاقی و رفتاری بشریت، و پارسایی و تقوا در مرز عصمت و دوری از هر گونه گناه بزرگ و کوچک، از ویژگی‌های پیشوایان

آسمانی است.

از دیدگاه شیعه، مسئله رهبری جامعه بشری در طول تاریخ و در زمان ما و آینده بشریت هیچگاه با انتخاب از پایین حل نشده و نخواهد شد، رهبری بخشی از دین الهی است که مثل دیگر معارف و احکام و قوانین الهی باید از سوی خداوند به بشریت ابلاغ و اعلام گردد.

سیوطی نویسنده تفسیر «الدر المثور» از دانشوران بزرگ اهل سنت می‌گوید:

«لَمَّا كَانَ يَوْمَ غَدِيرِ خُمٍّ - وَهُوَ يَوْمُ ثَمَانِي عَشَرَ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ - قَالَ النَّبِيُّ صلی الله علیه و آله مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلَيْهِ مَوْلَاهُ فَانزَلَ اللهُ: «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ»؛<sup>۱</sup> روز غدیر خم - که هیجدهم ذی حجه است - پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس من مولای اویم، علی مولای اوست. پس از آن این آیه نازل شد که «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ».

مهدویت در تفکر شیعی تداوم امامت، مکمل رسالت و بخشی از

۱. الدر المثور، ج ۲، ص ۲۵۹.

شریعت و شرط اجرای کامل عدالت در جهان بشری است.

### نظام رهبری الهی

مهدویت در تفکر شیعی پس از امام حسن عسکری علیه السلام اعلام نشده است؛ بلکه نظام رهبری الهی توسط خود رسول اعظم صلی الله علیه و آله و در زمان آن بزرگوار بارها و با عبارتهای گوناگون یادآوری گردیده است و حتی پیامبران قبلی نوید ظهور مصلح جهانی را داده‌اند.

در مسند احمد بن حنبل آمده است. که مسروق گفته ما نزد عبدالله بن مسعود صحابی معروف نشسته بودیم. او به ما قرآن آموزش می‌داد. مردی به وی گفت: ای ابا عبدالرحمن! آیا از پیامبر پرسیدید این امت چند خلیفه خواهد داشت؟ عبدالله بن مسعود گفت: از روزی که به عراق آمده‌ام کسی غیر از تو این موضوع را نپرسیده است. سپس گفت: آری ما از این موضوع سؤال کردیم، رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: **«وَمَلَکُ هَذِهِ الْأُمَّةِ إِنَّا عَشْرَ خَلِیْفَةٍ کَعِدَةِ نُبِیِّائِهِ بَنِي إِسْرَائِيلَ»**<sup>۱</sup> دوازده خلیفه به شماره نقبای بنی اسرائیل زمام کار این امت را

به دست خواهند گرفت.» کامل‌ترین و بارزترین نقطه معرفی امامت و مهدویت در زندگی رسول اعظم صلی الله علیه و آله در جریان سفر تاریخی حجة الوداع، غدیر خم و در حضور انبوه حاجیان مسلمان بوده است.

رسول اکرم صلی الله علیه و آله در این خطبه با عبارات گوناگون از حضرت مهدی علیه السلام یاد کرده است: **«مُعَاشِرَ النَّاسِ! الْتَوَرُّ مِنْ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَسْلُوكٌ فِیَّ ثُمَّ فِی عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ثُمَّ النَّسْلِ مِنْهُ إِلَى الْفَائِمِ الْمَهْدِيِّ الَّذِي يَأْخُذُ بِحَقِّ اللَّهِ وَبِكُلِّ حَقٍّ هُوَ لَنَا»**<sup>۲</sup> هان، ای مردم! آن نور خدایی [که خداوند فرموده **أَمْثُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي أَنْزَلَ مَعَهُ...**] در من نهاده شده و پس از من در علی بن ابی طالب علیه السلام و نسل او تا مهدی قائم علیه السلام قرار دارد. او که حق خدا و تمام حقوق ما را باز می‌ستاند.»

در مورد دیگر فرمود:

**«مُعَاشِرَ النَّاسِ! مِنْ أَمْرِ إِمَامَتِهِ وَخِلَافَتِهِ رَأْسُ نَسْلِ خَلْفَتِهِ تَارِخُ قِيَامَتِهِ»**<sup>۱</sup> باقی می‌گذارم. آنچه مأمور به تبلیغ آن

۱. منتخب الاثر، ص ۱۴.

۲. خطبه غدیریه با ترجمه فارسی، ص ۸۸.

## مهدویت در تفکر شیعی تداوم امامت، مکمل رسالت و بخشی از شریعت و شرط اجرای کامل عدالت در جهان بشری است

بودم گفتم؛ برای حاضران و غائبان و آنها که هستند و نسلهایی که می آیند، حجت باشد. حضار به غائبان برسانند، و پدران به فرزندان ابلاغ کنند. و به زودی امامت را پس از من عده‌ای به عنوان پادشاهی به ظلم و زور غصب می‌کنند. خداوند متجاوزان و غاصبان را لعن کند.<sup>۱</sup> باز در فرازی از خطبه غدیر فرمود:

«مَعَاشِرَ النَّاسِ! أَلَا وَابْنِي رَسُولٍ وَعَلِيٍّ  
الْإِمَامِ وَالْوَصِيِّ مِنْ بَعْدِي وَالْأَيُّمَّةَ مِنْ بَعْدِهِ  
وُلْدُهُ؛<sup>۲</sup> هان ای گروه مردم! بدانید من پیامبرم و علی امام و وصی پس از من است و امامان پس از او، فرزندان او خواهند بود.»

«أَلَا إِنَّ خَاتِمَ الْأَيُّمَّةِ مِنَّا الْفَائِمُ الْمَهْدِي؛

بدانید خاتم امامان از ما قائم مهدی خواهد بود.»

«أَلَا إِنَّهُ الظَّاهِرُ عَلَى الدِّينِ؛ اوست که بر همه ادیان پیروز خواهد شد.»  
«أَلَا إِنَّهُ الْمُنتَقِمُ مِنَ الظَّالِمِينَ؛ بدانید اوست که از ظالمان انتقام خواهد گرفت.»

«أَلَا إِنَّهُ فَاتِحُ الخُصُوفِ وَهَادِمُهَا؛ بدانید اوست که درها را فتح کند و ویران نماید.»

«أَلَا إِنَّهُ غَالِبُ (قاتل) كُلِّ قَبِيلَةٍ مِنْ أَهْلِ الشَّرْكِ وَهَادِيهَا؛ اوست که بر هر قبیله از اهل شرک پیروز خواهد شد و هدایت خواهد کرد.»

«أَلَا إِنَّهُ الْمُدْرِكُ بِكُلِّ نَارٍ لِأَوْلِيَاءِ اللَّهِ؛ اوست که از خون تمام اولیاء الله انتقام خواهد گرفت.»

«أَلَا إِنَّهُ النَّاصِرُ لِدِينِ اللَّهِ (عَزَّ وَجَلَّ)؛ اوست که دین خدای را یاری خواهد کرد.»

«أَلَا إِنَّهُ الْعَرَّافُ مِنْ بَحْرِ عَمِيْقِي. أَلَا إِنَّهُ يَسْمُ كُلَّ ذِي فَضْلٍ بِفَضْلِهِ وَكُلَّ ذِي جَهْلٍ بِجَهْلِهِ؛ اوست که از دریایی ژرف آب بر

۱. احتجاج طبرسی، ص ۷۰-۸۵.

۲. همان، ص ۹۶.

ولی خدا در زمین است و داور خدا در میان خلق و امین الهی در پیدا و پنهان.»  
خطبه غدیر که طولانی ترین خطبه نقل شده از رسول خداست، جامع ترین منشور عقیدتی، فقهی، اخلاقی و عالی ترین رهنمودهای سیاسی پیامبر گرامی ﷺ محسوب می شود.

مهدویت در این خطبه جایگاه بلندی دارد و آغاز امامت و پایان آن، یک جا اعلام شده است.

**موضوع گیری مردم در برابر مهدویت**

همان گونه که انسانها در پذیرش ولایت علوی سه گونه موضوع گیری دارند:

۱. انکار ولایت علوی؛

۲. شک در ولایت علوی؛

۳. قبول ولایت علوی،

در مسئله مهدویت هم بشر همین سه نوع موضوع گیری را داشته و خواهد داشت. برخی ولایت مهدوی و وجود امام منصوب از سوی خدا و پیامبر را انکار می کنند.

می دارد. فضیلت هر کس را می شناسد و نادانی هر نادان را می نماید.»

«أَلَا إِنَّهُ خَيْرٌ لَّهِ وَ مُخْتَارُهُ؛ او انتخاب

شده و برگزیده خداست.»

«أَلَا إِنَّهُ وَارِثُ كُلِّ عِلْمٍ وَ الْمُحِيطُ بِكُلِّ

فَهْمٍ؛ او وارث هر دانش و آگاه از هر درک و فهم است.»

«أَلَا إِنَّهُ الْمُخْبِرُ عَنِ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَ الْمُسَيِّدُ

لِأَمْرِ آيَاتِهِ؛ او از خدای خویش خبر می دهد و آیات او را بر می افرازد و استوار می دارد.»

«أَلَا إِنَّهُ الرَّشِيدُ السَّادِدُ؛ او راه یافته و

استوار است.»

«أَلَا إِنَّهُ الْمُفَوَّضُ إِلَيْهِ؛ او کسی است

که کارها به او سپرده شده است.»

در ادامه می فرماید:

«آگاه باشید، پیشینیان به او بشارت

داده اند، او حجت باقی الهی است که پس از او حجتی نخواهد بود. و هیچ

حقی نیست مگر اینکه با اوست و هیچ نوری نیست مگر نزد اوست. هیچ کس

بر او پیروز نخواهد شد و هیچ کس علیه او یاری نخواهد شد.»

«أَلَا إِنَّهُ وَلِيُّ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ وَ حُكْمُهُ فِي

خَلْقِهِ وَ أَمْنُهُ فِي سِرِّهِ وَ عَلَانِيَتِهِ؛<sup>۱</sup> بدانید، او

۱. بحار الانوار، ج ۳۷، ص ۲۱۴.

برخی در حال شک و تردید نسبت به این مسئله سرنوشت ساز زندگی می‌کنند. و گروهی محدود، رهبری الهی و اجتماعی مهدی آل محمد علیهم‌السلام را پذیرفته و برای تحقق آن تلاش می‌کنند.

### وظایف مبلغان

مبلغان دین در زمینه مهدویت هم، چون توحید و عدل و امامت و مسئله رستاخیز و قیامت وظایفی بزرگ بر عهده دارند: خودسازی، اصلاح عقیدتی، اخلاقی، اصلاح قوانین، نهادها و رفتارها و ساختارهای اجتماعی براساس اهداف مهدوی، رسالت بزرگ همه معتقدان به مصلح آسمانی است.

مبلغان با آگاهی از قرآن و سخنان پیامبر بزرگوار باید مهدویت را به عنوان یک عقیده اسلامی به جهان بشریت و فرق مختلف مسلمان برسانند و زمینه ظهور آن عزیز را فراهم آورند.

- دفاع عقلانی از شبهات مخالفان؛

- گسترش معرفت مهدوی؛

- اطاعت مهدوی؛

- ولایت مهدوی؛

- محبت مهدوی؛

- عدالت مهدوی؛

- زیارت مهدوی؛

- ترسیم اهداف و آرمانهای امام

عصر علیهم‌السلام، وظیفه پیروان آن بزرگوار در دنیای امروز است.

تربیت نیروهای مؤمن به اهداف و آرمانهای آن بزرگوار و سازماندهی آنان در کل جهان و کمک به خودسازی برای یاری و کمک به آن پیشوای نور، بخشی از وظایف مبلغان و سربازان جبهه فرهنگی اسلام است.

پیامبران و امامان و همه اولیای الهی جز با یاری خدا و بندگان صالح او پیروز نمی‌شوند؛ از اینرو روشهای یاری امام زمان علیهم‌السلام را باید به نسل امروز و فردا آموخت.

مبلغان گرامی باید راهکارهای یاری و نصرت آن بزرگوار را برای بشریت ترسیم کنند و براساس اهداف آن بزرگوار شیوه‌های عمل را انتخاب نمایند.

وظایف انسانها نسبت به امام

زمان علیهم‌السلام و عموم اولیای الهی دو بعد

۱۳. اقتدای عملی در زندگی به

امامان؛

۱۴. کتمان اسرار پیشوایان؛

۱۵. انجام مستحبات به نیابت از

امامان، (حج، عمره، زیارت، صدقه، نماز مستحبی و...)

۱۶. حفظ ارتباط با امام؛

۱۷. دعا و نیایش برای پیروزی

آنان و درود و صلوات و سلام بر آنان؛

۱۸. بیعت با پیشوایان حق؛

۱۹. دوستی با دوستان آنان؛

۲۰. اعلام برائت و نفرت از

دشمنان ایشان.

در برابر، «نبایدهایی» وجود دارد

که توضیح آن برای شیفتگان حضرت

مهدی علیه السلام و عموم بشریت ضروری

است و مبلغان گرامی باید نمونه‌های

امروزی این معارضه و مبارزه با امام

عصر علیه السلام را بر جامعه تشریح و تبیین

کنند.

۱. انکار اولیای الهی در زبان و

عمل؛

۲. شک در مقام اولیای الهی در

زبان و عمل؛

۳. اعتراض به اولیای الهی در

مثبت و منفی دارد و شامل نبایدها و

نبایدهاست. مبلغان گرامی باید با کمک

اندیشمندان حوزه و محققان دنیای

اسلام فهرست نبایدها و نبایدهای

مربوط به ساحت قدس مهدوی را

استخراج کنند و خود قبل از دیگران به

یاری امام عصر برخیزند.

«نبایدها» نسبت به خدا و اولیای

الهی عموماً عبارت است از:

۱. ایمان به خدا (امام نماینده خدا

و پیامبر صلی الله علیه و آله در جهان هستی است)؛

۲. ایمان به رسول خدا و پیامبران

الهی؛

۳. ایمان به اوصیای پیامبران؛

۴. ایمان به کتب آسمانی؛

۵. ایمان به ملائکه الله؛

۶. ایمان به روز قیامت؛

۷. معرفت اولیاء الله؛

۸. تسلیم در برابر داوری اولیای

الهی؛

۹. پرداخت سهم امام؛

۱۰. اقرار به فضائل امامان؛

۱۱. ذکر مناقب امامان؛

۱۲. طرّفداری از پیشوایان

اهل بیت علیهم السلام؛

خودسازی، اصلاح عقیدتی،  
اخلاقی، اصلاح قوانین،  
نهادها و رفتارها و  
ساختارهای اجتماعی  
براساس اهداف مهدوی،  
رسالت بزرگ همه معتقدان

### به مصلح آسمانی است

می‌نوشتد خود را از حُجَّتِ درونی  
«عقل» بی بهره می‌سازد. باید توجه  
داشت که «مهدی گریزی» همان اندازه  
عقلانه است که عقل ستیزی! قبول نداشتن  
امام و شناختن و شک در وجود او همان  
اندازه برای «جامعه» زیان‌بار است که  
نداشتن عقل و خرد برای هر فرد از افراد  
جامعه بشری. والسلام.

۱. احادیث مربوط به اینکه زندگی بدون امام،  
زندگی در عصر جاهلیت و سبب مرگ جاهلی  
است در کتاب شریف الکافی ج ۱، ص ۱۸۴، ۳۷۷،  
۳۷۸، ۳۹۷ و جلد دوم صفحات ۲۰ و ۲۱ مکرر  
آمده است. احادیث مربوط به شرابخواری در  
جلد ششم همان کتاب باب شارب الخمر، صفحه  
۴۰۰ مکرر وجود دارد.

سخن و سیره؛

۴. جهل و ناآگاهی نسبت به آنان؛
۵. افتراء و دروغ بستن بر ایشان؛
۶. هتک احترام آنان؛
۷. ادعای دروغین نیابت آنان؛
۸. غصب حقوق شرعی آنان؛
۹. افشای اسرار اهل بیت علیهم‌السلام؛
۱۰. کمک به دشمنان امام زمان و  
دیگر اولیاء الله.

نشناختن امام زمان و انکار و  
تردید یا مخالفت با آن بزرگوار، ریشه  
همه مفاسد سیاسی، اقتصادی و  
اجتماعی امروز جهان و پیدایش  
جاهلیت نوین است.

در روایت نبوی<sup>۱</sup> دو موضوع  
سبب مرگ جاهلی «میتة جاهلیة»  
شناخته شده است:

۱. نداشتن امام و شناختن و انکار

پیشوای الهی؛

۲. نوشیدن شراب و میگساری.

خداوند دو حجت برای راهنمایی  
خلق قرار داده است. کسی که امام زمان  
خویش را نشناسد، از حجت و  
راهنمای بیرونی خویش را محروم  
کرده است و کسی که مشروب